

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM
generálne riaditeľstvo
Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava

Program kontinuálneho vzdelávania

Rozvoj kompetencií pedagogického zamestnanca v oblasti prevencie proti prejavom extrémizmu

Mgr. Danka Kapucianová
generálna riaditeľka
Metodicko-pedagogické centrum, Bratislava

Názov vzdelávacieho programu:
Rozvoj kompetencií pedagogického zamestnanca v oblasti prevencie
proti prejavom extrémizmu

Zdôvodnenie vzdelávacieho programu:

Migračná vlna v Európe, počas ktorej vďaka nekontrolovanému prúdeniu nelegálnych migrantov do Európy sa môžu dostať aj osoby s kriminálnym pozadím a skúsenosťami s bojov v krízových oblastiach, ako aj udalosti vo Francúzsku, nenechávajú ľudí v Európe na pokoji.

V súčasnej dobe sa čoraz viac dostáva do popredia problematika extrémizmu a stáva sa celospoločenskou záležitosťou. Vyplýva to aj z návrhu Koncepcie boja proti extrémizmu na roky 2015 – 2019 (ďalej „konceptia“) predložené Ministerstvom vnútra SR, ktorý Vláda SR schválila 18. marca 2015 (https://lt.justice.gov.sk/Attachment/vlastnymat_rtf.pdf?instEID=1&attEID=410109&matEID=1&Stamp=2015012815102837).

Konceptia predstavuje základný materiál definujúci strategické priority Slovenskej republiky v oblasti predchádzania a eliminácie radikalizácie, extrémizmu a s nimi spojenej protispoločenskej činnosti ohrozujúcej základné práva a slobody osôb a základy demokratického právneho štátu. V uvedenej koncepcii sa uvádza: „Extrémizmus je potrebné potláčať od samotného zárodku, a práve preto má konceptia, odrážať vôľu celej spoločnosti, predchádzať a zamedziť prejavom extrémizmu a procesu radikalizácie. Keďže radikalizáciu a extrémizmus môže spoločnosť nečinnosťou a ľahostajnosťou podnecovať, v obsahu koncepcie je stanovený ambiciózny cieľ a to zamedziť radikalizácii prostredníctvom vzdelávania a zvyšovania povedomia spoločnosti“.

Taktiež podľa Pedagogicko-organizačných pokynov na šk. r. 2015/2016, v časti 1.6.11. Ľudské práva, práva detí v bode 8 sa uvádza: Do ŠKVP sa odporúča zapracovať témy súvisiace s multikultúrnou výchovou, výchovou v duchu humanizmu a so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie a rasizmu a v oblasti migrácie (<http://minedu.sk/data/att/8352.pdf>).

Školy a učitelia majú nezastupiteľné miesto v prevencii proti rozširovaniu extrémizmu. O to viac musia byť do prevencie proti prejavom extrémizmu zapojení, pretože extrémistické skupiny verbujú svojich sympatizantov najčastejšie vo veku, keď sú žiakmi základnej a najmä strednej školy.

Cieľom preventívnych činností proti extrémizmu je osvojiť si vedomosti, zručnosti a postoje, ktoré napomáhajú utvárať a v bežnom živote vnímať a posilňovať ľudskú dôstojnosť, ale aj vedome sa zúčastňovať na vývoji demokratickej spoločnosti v súlade s jej princípmi a hodnotami.

Predkladaný vzdelávací program reaguje na dôležitosť a význam školy, školského zariadenia v preventívnej činnosti proti prejavom extrémizmu, prostredníctvom čoho sa môže dosiahnuť zvýšená kontinuita školy a školského zariadenia v procese preventívnych činností proti extrémistickým prejavom a hlavne úspešná realizácia vyššie uvedených cieľov.

Zámerom predloženého vzdelávacieho programu je poskytnúť pedagogickým zamestnancom rozšírené informácie o kultúrach, ich spolunažívaní, komunikácii, o tolerancii, intolerancii a k problematike extrémizmu a prevencie proti jej prejavom.

Druh kontinuálneho vzdelávania:

aktualizačné vzdelávanie

Forma kontinuálneho vzdelávania:

kombinovaná – prezenčná a dištančná

Hlavný cieľ:

Prehĺbiť a rozvíjať profesijné kompetencie pedagogických zamestnancov na implementáciu problematiky extrémizmu a prevencie proti jej prejavom do edukačného procesu.

Špecifické ciele:

- aktualizovať poznatky o kultúrach, subkultúrach, kontrakultúrach, o dominantnej, marginálnej a tradičnej kultúre a vzťahmi medzi nimi,
- rozšíriť vedomosti o spolunažívaní kultúr,
- prehĺbiť informácie o komunikácii a bariérach v komunikácii medzi kultúrami,
- aktualizovať vedomosti z oblasti kultúrnej výmeny a kultúrnej rozmanitosti,
- rozšíriť poznatky o kultúrnej identite,
- prehĺbiť vedomosti z foriem a prejavov tolerance a intolerance,
- rozšíriť informácie o extrémizme, jeho hodnotových princípoch, aktéroch, znakoch, prejavoch, o jeho vývoji a členení, so zameraním aj na Slovenskú republiku,
- prehĺbiť poznatky o spôsoboch prevencie proti prejavom extrémizmu v škole a v edukačnom procese.

Obsah vzdelávacieho programu:**1. tematický celok: Kultúra**

Témy	Forma	Rozsah v hod.
Kultúra Podstata, význam, charakteristika. Subkultúra, kontrakultúra, dominantná kultúra, marginálna kultúra, tradičná kultúra a vzťahy medzi nimi.	prezenčná	1
Spolunažívanie kultúr Formy spolunažívania medzi kultúrami (asimilácia, segregácia, marginalizácia). Súčasný formy spolunažívania medzi kultúrami.	prezenčná	1
Komunikácia medzi kultúrami Úrovne komunikácie, druhy komunikácie, bariéry komunikácie.	prezenčná	1
Kultúrna výmena a kultúrna rozmanitosť Kultúrna tvorba a prenos kultúrnej tradície, globalizácia a regionalizácia, kultúrna rozmanitosť a interkultúrna výmena.	prezenčná	1
Kultúrna identita Kultúrne vzorce, etnocentrizmus a jeho prejavy, formovanie kultúrnej identity, národná a európska identita.	prezenčná	1
Tolerovanie inakosti Formy tolerance, formy a prejavy intolerance.	prezenčná	2
Aktivity zamerané na motiváciu žiakov na prijatie tolerance za svoju hodnotu.	prezenčná – praktická časť	2

Výstup z dištančnej formy: Vybrať 3 druhy predsudkov z mozaiky predsudkov predložených lektorom, zapracovať ich do konkrétneho tematického celku a témy príslušného vyučovacieho predmetu. Formát A 4, rozsah cca 3 – 4 normostrany.	dištančná	4
--	-----------	---

2. Tematický celok: Extrémizmus

Témy	Forma	Rozsah v hod.
Rámcové vymedzenie problematiky extrémizmu Hodnotové princípy, aktéri, znaky, prejavy.	prezenčná	2
Vývoj extrémizmu Štádiá vývoja extrémizmu.	prezenčná	2
Aktivity zamerané na extrémistickú symboliku a znaky.	prezenčná – praktická časť	2
Primárny extrémizmus Pravicový extrémizmus a jeho prejavy.	prezenčná	1
Sekundárny extrémizmus a jeho prejav Náboženský, ekologický, etnický extrémizmus.	prezenčná	2
Slovensko a extrémizmus Geopolitické postavenie Slovenska ako možného objektu extrémistických aktivít. Sily a prostriedky na boj proti extrémizmu. Činnosť policajného zboru na úseku boja proti extrémizmu. Vnútroštátna právna úprava.	prezenčná	2 2 2 1
Extrémizmus v školských laviciach Prejavy extrémizmu v správaní a konaní žiakov. Možnosti prevencie proti prejavom extrémizmu na škole.	prezenčná	2 2
Aktivity zamerané na prevenciu proti prejavom extrémizmu v škole.	prezenčná – praktická časť	2
Výstup z dištančnej formy: Spracované min. 3 aktivity využiteľné v škole zamerané na prevenciu proti prejavom extrémizmu (vo forme PowerPointu, maximálne 10 snímok).	dištančná	5
Spolu	prezenčne dištančne	31 9
Spolu celkom		40

Profil absolventa

Absolvent vzdelávacieho programu má rozšírené informácie o kultúrach, subkultúrach, kontrakultúrach, o dominantnej, marginálnej a tradičnej kultúre a o vzťahoch medzi nimi, o spolunažívaní kultúr, o komunikácii a o bariérach v komunikácii medzi kultúrami. Absolvent vie o kultúrnej výmene a kultúrnej rozmanitosti, o kultúrnej identite. Pozná formy a prejavy tolerance a intolerancie. Má prehĺbené

informácie o extrémizme, jeho hodnotových princípoch, aktéroch, znakoch, prejavoch, o jeho vývoji a členení. Vie o prejavoch extrémizmu na Slovensku a prostredníctvom získaných poznatkov vie realizovať aktivity zamerané na prevenciu proti prejavom extrémizmu v škole, v edukačnom procese.

Rozsah vzdelávacieho programu:

Celkom **40 hodín**, z toho 31 hodín prezenčnou formou a 9 hodín dištančnou formou.

Trvanie vzdelávania:

Najviac 10 mesiacov od začiatku vzdelávania.

Bližšie určená kategória, podkategória pedagogických zamestnancov, kariérový stupeň, kariérová pozícia:

Kategória pedagogických zamestnancov:

- učiteľ

Podkategória:

- učiteľ pre nižšie stredné vzdelávanie,
- učiteľ pre nižšie stredné odborné vzdelávanie, stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie, učiteľ pre vyššie odborné vzdelávanie,
- učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie.

Kariérový stupeň:

- samostatný pedagogický zamestnanec,
- pedagogický zamestnanec s prvou atestáciou,
- pedagogický zamestnanec s druhou atestáciou.

Kariérová pozícia: -

Vyučovaci predmet: dejepis, etická výchova, občianska náuka

Podmienky pre zaradenie uchádzačov:

Program kontinuálneho vzdelávania je určený pre kategóriu učiteľa v uvedených podkategóriách a kariérových stupňoch, ktorý spĺňa kvalifikačné predpoklady na vyučovanie predmetov dejepis, etická výchova alebo občianska náuka v súlade s vyhláškou MŠ SR č. 437/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov a ktorý má absolvovaných aspoň šesť mesiacov pedagogickej činnosti (§ 35 ods. 9 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Spôsob prihlasovania:

Na kontinuálne vzdelávanie sa účastník prihlasuje písomnou prihláškou.

Spôsob preukázania k cieľovej skupine:

Riaditeľ školy na prihláške potvrdzuje zaradenie pedagogického zamestnanca do kategórie, podkategórie a kariérového stupňa. Riaditeľovi potvrdzuje prihlášku zriaďovateľ. Ak riaditeľ školy nepotvrdí zaradenie pedagogického zamestnanca, posúdi poskytovateľ oprávnenie na zaradenie

pedagogického zamestnanca na základe príslušných dokumentov, ktoré pedagogický zamestnanec predloží poskytovateľovi.

Spôsob ukončovania:

Vzdelávanie sa ukončuje záverečnou prezentáciou pred lektorom a účastníkmi vzdelávania.

Požiadavky na ukončovanie vzdelávacieho programu:

1. Minimálne 80%-ná osobná účasť na prezenčnej forme vzdelávania.
2. Vypracovanie zadaných úloh z dištančnej formy vzdelávania.
3. Záverečná prezentácia, ktorej obsahom bude spracovaná modelová situácia extrémistického správania sa alebo konania žiaka s návrhom vhodného riešenia. Rozsah cca 10 snímok vo forme PowerPoint prezentácie.

Personálne zabezpečenie vzdelávacieho programu:

Garant programu: PaedDr. Eva Frišová, učiteľ pre kontinuálne vzdelávanie s druhou atestáciou, Metodicko-pedagogické centrum, regionálne pracovisko Ševčenkova 11, 850 05 Bratislava.

Garant spĺňa kvalifikačný predpoklad v zmysle § 43 ods. 4 a 5 zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Lektori programu: učiteľia pre kontinuálne vzdelávanie, vysokoškolskí pedagógovia, odborníci z praxe: Ministerstvo vnútra SR, úrad kriminálnej polície, odbor extrémizmu a diváckeho násillia.

Lektori musia spĺňať podmienky čl.2 bodu 12 Smernice č.18/2009-R.

Finančné, materiálne zabezpečenie:

Náklady spojené so vzdelávaním budú financované z prostriedkov rozpočtu Metodicko-pedagogického centra. Cestovné náhrady účastníka vzdelávania hradí vysielajúca organizácia, resp. účastník sám. Vzdelávanie sa bude realizovať v priestoroch regionálnych pracovísk Metodicko-pedagogického centra.

Technické a informačné zabezpečenie:

Dataprojektor, notebook, tabuľa, flipchartové papiere a fixky, interaktívna tabuľa, prezentácie v počítačových programoch.

Návrh počtu kreditov:

Spolu 10 kreditov, z toho 8 kreditov za rozsah vzdelávania a 2 kredity za spôsob ukončenia vzdelávania.